

פניני אברהם - יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זי"ע"א

גליון כ"ח - פרשת בלק תשפ"ד

בשמים רחמים וחסדים, ויכול גם ח"ו להיפך, לעורר דינים וקטרוגים, וכמו שמבאר בוורר הקדוש, שכל מילה שאדם מדבר, עולה למעלה ומעוררת. דיבור טוב מעורר טוב, ודיבור רע ח"ו להיפך.

מין 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מסביר, שגם בלעם ידע מהכהן הזה, ולכן רצה לקלל את בני ישראל בפה שלו, וכך לעורר עליהם קטרוגים ודינים, אבל אז נוכח לדעת שהדיבור שלו בכלל לא דומה לדיבור של בני ישראל.

והסיבה להבדל ביניהם היא: שהכח של בלעם היה דרך הסטרא אחרא, ולכן רצה צריך להיות דרך כישוף ושדים, אבל הכח של בני ישראל הוא הישר מאת הקב"ה, על ידי דיבורי תורה ותפילה, ולא דרך אמצעי, כמו שכתוב 'מי כה' א-להינו בכל קראנו אליו'.

והכח הגדול הזה של בני ישראל, מתבטא בזה שכל בוקר בתפילת שחרית הם מכניעים ומכריזים את כח הסטרא אחרא, ומגרשים אותה שלא תינק מהקדושה. וכך גם בכל לילה לפני שהולכים לישון, וקוראים קריאת שמע שעל המיטה, הם הורגים אלפי ורבותי מזיקים, וכמו שכתוב בפסוק 'וירנו על משכבותם רוממות א-ל בידם וחורב פפיות בידם', ודורשת מזה הגמרא (ברכות ה.) 'שכל הקורא קריאת שמע על מיטתו, כאילו אווזו חרב של שתי פיות בידו', ועושה 'נקמה בגויים', שהם המזיקים.

וזה מה שאמר בלעם 'הן עם כלביא יקום' בבוקר, 'וכלביא יתנשא' בתפילת שחרית, 'שמנתשאים' על הסטרא אחרא, ובתפילת שחרית פוחדת מבני ישראל, כמו חיות השדה שפוזדות מהאריה מלך החיות, כי מתברר שבני ישראל מתנשאים ומתרוממים מעל כל הברירה, ושולטים עליה כמו האריה ששולט על כל החיות.

ממשיך הפסוק ואומר, שגם בלילה 'לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה', אלו המזיקים, שבני ישראל הורגים על ידי קריאת שמע שעל המיטה. וכל זה בלי לחש וכישוף, אלא רק על ידי תורה ותפילה.

יום שישי

תיקון שבעת המלכים

ידוע ש'שבעת המלכים' שעמדו מזרעו של עשו מרמזים על 'שביבת המלכים', שעל ידי ידיו ניצוצות הקדושה לתוך העולם, וצריך לתקנם ולעלותם בחזרה לקדושה, על ידי תורה ומצוות.

בכ מסביר רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' את מה שהיה בין בלק לבלעם: בלק טען לבלעם שאמנם אי אפשר לקלל את בני ישראל לפי מצבם אז, בגלל שכל ישראל היו אז בשיא כוחם, שהרי משה רבינו היה מנהיגם, והשכינה הקדושה שרתה בתוכם.

אבל אם ינסה להפנות ולכוין את הקללות לימי הגלות, שאז לא ייכר בעם ישראל השגחת הקב"ה, בגלל החסדים שלהם, אז יוכל לקללם.

אבל בלעם אמר לבלק, שגם בגלות אי אפשר לקלל אותם, בגלל שעדיין הם עושים מצוות ועוסקים בתורה עם כל קשיי הגלות, וזו היא זכות גדולה על הבורא, שעם כל הצער והטרדות, הם מתאמצים ועוסקים בתורה. ולא רק שאי אפשר לקלל אותם, אלא עיקר תיקון השכינה ועליית הניצוצות נעשית דוקא בזמן הגלות.

וכך אמר בלעם לבלק: 'יזל מים מדליו וזרעו במים רבים' עתיד 'זרעו' של העם הזה ללכת בגלות בתוך 'מים רבים', אלו אומות העולם שנמשלו למים רבים' שרוצים לשטוף את ישראל. אבל גם אז לא יהיה ניתן לקללם, בגלל 'יזל מים מדליו' שבני ישראל יעסקו בתורה בממשלה למים, ועל ידי זה 'יזל מים מדליו'.

ומהמלך 'אגל' היא בגימטריא שבע, וזה מרמז על 'שבעת המלכים' שבני ישראל יתקנו אותם, ו'ירימו' אותם. ועל ידי זה 'יתנשא מלכותו' של הקב"ה, ויבוא מלך המשיח.

והמשיך בלעם ואמר לבלק, שלא יחשוב שלא יתכן דבר כזה, שמתוך הגלות והסומא יתקנו את השכינה, ויעלו במדרגות רבות, שהרי 'א-ל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו', שבני ישראל היו מושקעים במצרים במ"ט שערי סומא, וברגע אחד 'כתועפות' כמו עוף שמעופף על הארץ יצאו משם והגיעו לקדושה, וכך גם בעתיד, ולכן אי אפשר לקלל את עם ישראל, אלא לומר 'מכריח ברוך ואורחך אורו'.

בידיו. ואילו הכח של בלעם היה בפה - כמו הכח של הבל שהיה בפה, שלכן נקרא 'הבל', כמו 'הבל' שיצא מהפה.

מסביר רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם', שלכן לא היה יכול בלק להלחם לבד עם בני ישראל, אפילו שהיה לו כח גדול בטומאה, הואיל ועיקר הכח של בני ישראל הוא בפה, בלימוד תורה ובתפילה, ואילו הכח שלו היה בידיים ולא בפה. ולכן קרא בלק לעזרתו את בלעם, שהכח של בלעם היה בפה, וכך חשב שיצליח לנצח ולסלק מעליו את בני ישראל.

וכך מפרש רבינו את הפסוקים בפרשה: 'וירא בלק בן ציפור לאמורי' - שכל כוחם של בני ישראל הוא בפה שלהם, ו'אמורי' הוא מלשון 'אמירה'.

ולכן, 'ויגר מואב מאוד מפני העם' 'ויקץ מואב מפני בני ישראל', כי בני מואב ידעו, שהכח של בלק [-המלך שלהם] הוא רק בידיים, ואילו הכח של בני ישראל הוא בפה, ולכן אמרו 'עתה ילחמו הקהל את כל כשיבותינו לחרור השור את ירק השדה', שכמו שהכח של השור הוא בפה, שעוקר את כל השורשים בפה שלו, כך כוחם של בני ישראל הוא בפה שלהם, והם יבואו ויעקרו בקלות את בלק, המלך שלנו מן השורש.

ולכן כששלח בלק לקרוא לבלעם, שהכח שלו הוא בפה, התורה מפרטת את המיקום של בלעם 'פתורה' - שזה מלשון 'פה תורה', שהוא יוכל ח"ו להילחם בכח הפה - לימוד התורה שיש לבני ישראל, אבל כל זה לא עזר לו, והקב"ה שאוהב את בני ישראל, הפך את עצתו והציל את בני ישראל מידי.

יום רביעי

כוחם של ישראל - בקדושה

ישנה מלחמה תמידית בין הטוב ובין הרע, והמלחמה הזאת תוכרע רק בביאת המשיח - בתיקון השלם. אבל עד אז, תמיד הרע ניסה להילחם בטוב.

מין 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' כותב שבמלחמה הזאת השתתפו גם בלק ובלעם, שהיו גדולים מאד בכוחות הטומאה, וידעו שבני ישראל הם אלו שמרבים את הקדושה בעולם, ולכן נלחמו בהם ורצו לאבד אותם מהעולם, לחילה.

וכך מסביר את הדברים ששלח בלק לבלעם, שכולם היו להראות לבלעם שבני ישראל הם נושאי דגל הקדושה, ולכן צריך להילחם בהם. וכך אמר:

'הנה עם יצא ממצרים' - ידוע שבלעם היה אחד מיועצי פרעה, שרצו ללכות ולהשמיד את בני ישראל, ולא עלה בידם. ולכן בלק הזכיר לו, שיראה שלא הועילו כל התחבולות שלו וכל הכישופים שניסו המצריים לעשות, וכך יראה כמה גדול כח הקדושה שלהם, שיצאו ממצרים בלי מלחמה בכלל.

'הנה סכה את עין הארץ' - השם של הסטרא אחרא זה סמ"ל, וזה הכח הכי גדול של הטומאה והקליפה, ולכן אמר בלק לבלעם תראה את הכח של בני ישראל, שניסו וביטלו את 'עין הארץ', 'עין' עם הכולל עולה בגימטריא מאה שלושים ואחד, כמו הגימטריא של ס"מ.

'והנה הוא יושב ממוול' - בספר יצירה כתוב שלכל מילה יש 'צירופים', דהיינו, אפשרויות לכתוב את המילה עם אותן אותיות אבל בסדר שונה. נמצא לפי זה שלמילה עם חמש אותיות יש מאה ועשרים 'צירופים', ולפי זה לשם הקד' 'א-להים' - יש מאה ועשרים צירופים.

ומהאר"י הקדוש כתוב שיש שני סוגי צירופים לשם 'א-להים', מאה עשרים צירופים של קדושה שנקראים 'א-להים חיים', ומאה עשרים צירופים של דינים שנקראים 'א-להים דדינים', וכאשר ישראל עושים את רצונו של מקום שולטים הצירופים של הקדושה, ומכסים על הצירופים של הדין. וזה מה שאמר בלק לבלעם, 'והוא יושב ממוול', 'ממלי' עולה בגימטריא מאה ועשרים, לרמז שבני ישראל יושבים ומכסים את מאה ועשרים הצירופים של הדין.

יום חמישי

כח הדיבור המיוחד של בני ישראל

כח הדיבור הוא כח גדול מאד, אדם יכול בדיבור שלו לעורר

יום ראשון

הטיפשות הגדולה ביותר

רוב הרשעים אינם משיגים את דרכם לעולם, ואפילו אם הם רואים שהם חוטאים והולכים בדרך לא טובה, הם ממשיכים בטעות שלהם, ולא מתעוררים לחזור בהם מדרכיהם הרעים. ולפעמים רק ממש לפני שהם מתים הם שמים לב לחזור בתשובה, אבל אז זה כבר מאוחר מידי.

ואפילו ששינוי בדברי חז"ל, שתמיד אפשר לחזור בתשובה, אפילו לפני המיתה. אמנם אז לא מספיקה תשובה רגילה, אלא זו צריכה להיות תשובה חזקה מאד, בגלל שכבר לא יכול לתקן את מעשיו, אלא רק להתחרט עליהם, ולכן רק בתשובה מעומק בלב ממש יגרום לתקן את כל מעשיו בעולם הזה.

על פי הכלל הזה מסביר מין 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלב' את ההתנהגות של בלעם, שאפילו שהקב"ה אמר לו שלא יקלל את בני ישראל 'כי ברוך הוא', לא שינה את רצונו, ובטיפשות גדולה מאד הלך עם שרי בלק לקלל את בני ישראל, בגלל שהרשעים לא רוצים לשים לב למא שהקב"ה מרמז להם, ואפילו אם אומר להם מפורש 'לא תאור את העם', מתעקשים כנגדו, וממשיכים לעשות נגד רצון ה'.

ורק ממש בסוף, אחרי שכבר הגיע לבלק, תפס את טעותו ואמר 'הנה ברך לקחתי, וברך ולא אשיבנה', שהכוונה בזה, שאפילו לברכות שלו אין משמעות, בגלל שהקב"ה כבר בירך אותם, ומי יכול להוסיף על ברכתו של הקב"ה. אבל אז כבר היה מאוחר מידי בשביל לשוב בתשובה, והדבר היחיד שהיה לבלעם לעשות זה להאשים את עצמו, בטיפשות שלו, שלא חזר בתשובה לפני זה, וזה נרמז במילים 'לא אשיבנה' שהם עולים בגימטריא כמו המילים 'ואני הוא השוטה' (שלוש מאות תשעים ותשע), וכוונתו לרמוז, שבאותו זמן הוא התגלה כשוטה מופלג, שלא התבונן בדבר הפשוט הזה, שאי אפשר ללכת נגד רצון ה'.

יום שני

ברכות התורה

דברי התורה מותקנים מדבש ונופת צופים, וכל זמן שאדם עוסק בתורה, ומחפש את המטמונים שלה, הוא מוצא דברים ורמזים נפלאים מאד. ואפילו בפסוקים ששייכים לענין מסוים, אפשר למצוא רמזים בענין אחר לגמרי, בגלל שהתורה היא אין סופית, ולכן בכל מקום בתורה אפשר למצוא רמזים לדברים אחרים, במקומות אחרים.

מין 'אביר יעקב' בספרו 'בגדי השרד' על הגדה של פסח, מוצא רמז לברכות התורה, לפני העליה לתורה ולאחריה, מפסוק בפריש, שלנו, שאפילו שנראה שהוא לא קשור בכלל לברכות התורה.

וכך דורש על הפסוק 'והנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה', שהתורה נקראת 'לקח', כמו שכתוב (משל ד ב) 'כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו'.

'והנה ברך לקחתי' מכאן רמז לברכת התורה לפני שעולים לתורה, 'ברך' - לברך 'לקחתי' על התורה שנקראת 'לקח'.

'וברך ולא אשיבנה', זו הברכה שאחרי העליה לתורה, כאשר מסים את הקריאה, שלא ישיב את ספר התורה חזרה לארון לפני שיהיה עוד ברכה. כלומר, 'לא ישיבנה' לפני 'ברך'.

והסיבה שצריך לברך על התורה לפני ולאחריה, גם ביחיד בברכות תורה, וגם בציבור כאשר עולים לתורה, זה בגלל חביבות התורה הקדושה, שלא ניתנה לשום אומה ולשון, ואפילו למלאכי מעלה שביקשו מהקב"ה 'תנה הודך על השמים' - לא ניתנה התורה, אלא רק לנו, בני ישראל.

ולכן ראו להזהר מאד ולברך על התורה גם לפני הקריאה וגם אחריה, גם ביחיד וגם בציבור.

יום שלישי

כח בני ישראל בפה

האר"י הקדוש אומר ששורש הנשמה של בלעם היה מחלקי הרע של קין. הרע של הבל, ושורש הנשמה של בלק היה מחלקי הרע של קין. ולכן הכח של בלק היה בידיים שלו - כמו הכח של קין שהיה

